

Bydgoszcz, dnia 30.12.2020 r.

Prof. dr hab. Małgorzata Grela

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka

Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Sylwii Strugińskiej – Wochowskiej

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, Wydział Wokalno-Aktorski, pismo z dnia 31 października 2020 roku, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku (t.j. Dz.U.2017 poz. 1789 z późn. zm.)

DOTYCZY

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 29 września 2014 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek **Pani mgr Sylwii Strugińskiej - Wochowskiej** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.
- przyjęcia tematu i koncepcji pracy doktorskiej,

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami), Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Do nadesłanego mi przez Rektora Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi dr hab. Elżbietę Aleksandrowicz, prof. AM pisma informującego, iż w związku z decyzją Rady Wydziału Wokalno – Aktorskiego AM w Łodzi, została powierzona mojej osobie funkcja recenzenta w przewodzie doktorskim Pani **mgr Sylwii Strugińskiej – Wochowskiej** pt. *Liryka wokalna Neda Rorema. Ekspresja wykonawcza wybranych pieśni kompozytora z uwzględnieniem analizy literackiej tekstów poetyckich*, pod opieką merytoryczną prof. dr hab.

Jolanty Gzelli, została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego w dniu 29.09.2014 roku:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego mgr Sylwii Strugińskiej - Wochowskiej
- uchwała o wyznaczeniu promotora w osobie prof. dr hab. Jolanty Gzelli
- uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej prof. dr hab. Leszka Skrli z Akademii Muzycznej w Gdańsku,
- uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej mojej osoby,

PODSTAWOWE DANE O KANDYDATCE:

Sylwia Strugińska urodziła się 07.04.1982 roku w Głownie. W latach 1989 – 1997 uczęszczała do Szkoły Podstawowej im. Janka Krasickiego w Domaniewicach. Równocześnie była uczennicą Państwowej Szkoły Muzycznej I st. w Skierniewicach (1991-1996). Następnie w latach 1997 – 2001 uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym im. Józefa Chełmońskiego w Łowiczu, dojeżdżając także do Społecznej Szkoły Muzycznej II st. w Łodzi. Po maturze w 2001 r. rozpoczęła studia na Uniwersytecie Łódzkim, na Wydziale Nauk o Wychowaniu, kierunku: Pedagogika, specjalności: Edukacja Społeczna uzyskując w roku 2006 stopień magistra. W latach 2002 – 2007 była studentką Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, na Wydziale Wokalno-Aktorskim, kierunku: Wokalistyka. W 2007 r. została absolwentką Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi w klasie śpiewu prof. dr hab. Jolanty Gzelli. W roku akademickim 2006/2007 ukończyła Studium Pedagogiczne przy Akademii Muzycznej w Łodzi. W macierzystej uczelni w latach 2013-2016 odbyła studia doktoranckie. Już na trzecim roku studiów rozpoczęła współpracę z impresariatem artystycznym dr hab. Bożeny Wagner oraz Filharmonią im. Artura Rubinsteina w Łodzi. W 2005 r. jako studentka III roku, zadebiutowała na deskach Teatru Muzycznego w Łodzi biorąc udział w Koncercie Jubileuszowym "60 lat Operetki". Od tego czasu jest zatrudniona na etacie w tym Teatrze.

W swoim dorobku artystycznym wykazała następujące partie sceniczne:

- partia Lizy w operetce *Kraina Uśmiechu* – F. Lehara
- partia Adeli w operetce *Zemsta Nietoperza* – J. Straussa
- partia Arseny w operetce *Baron cygański* – J. Straussa

- partia Anniny w operetce *Noc w Wenecji* – J. Straussa
- partia Krysi w operetce *Ptasznik z Tyrolu* – K. Zellera
- partia Walentyny w operetce *Wesoła Wdówka* – F. Lehara
- partia Anastazji w operetce *Księżniczka czardasza* – I. Kalmana
- partia O Lia San w operetce *Wiktoria i jej huzar* – P. Abrahama
- partia Mi w operetce *Kraina Uśmiechu* – F. Lehara
- partia Wandy w operze *Wielka Księżna Gerolstein* – J. Offenbacha
- partia Papageny w operze *Czarodziejski flet* – W. A. Mozarta
- partia Eileen w musicalu *Wonderful Town* – L. Bernsteina
- partia Hudel i Chawy w musicalu *Skrzypek na dachu* – J. Bocka
- partia Młodej i Nowej w spektaklu muzycznym *Znaszli ten kraj* – A. Żylisa/St. Moniuszki
- partia Anulki w komedii muzycznej *Porwanie Sabine* – F. Schonthana/ J. Tuwima
- partia Kopciuszka w bajce muzycznej *Kopciuszek* – S. Gerstenkorna
- partia Małgosi w bajce muzycznej *Jaś i Małgosia* – T. Kierskiego

W latach 2005 – 2014 wykazała w swoim dorobku artystycznym

Sylwia Strugińska zatrudniona była:

- 2003 – 2005 - Impresariat Artystyczny Wag-Art. – Prelegent, wokalistka audycji dla dzieci i młodzieży
- od 2005 – Teatr Muzyczny w Łodzi – śpiewak - solista
- 2004 – 2007 - Filharmonia im. Artura Rubinsteina w Łodzi – prelegent, wokalistka audycji dla dzieci i młodzieży
- 2007 – 2009 – Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Skaratkach – nauczyciel stażysta, nauczyciel kontraktowy zajęć rewalidacyjno – wychowawczych
- 2006 – 2015 – Akademia Muzyczna im. Grażyny i Klejstuta Bacewiczów w Łodzi – Wydział Kameralistyki, Ilustrator Wokalny

- 2008 – 2010 – Gimnazjum Publiczne im. Władysława St. Reymonta w Domaniewicach – nauczyciel stażysta, nauczyciel kontraktowy indywidualnych zajęć pedagogiczno-wychowawczych z zakresu muzyki i plastyki
- 2010 – 2012 – Społeczna Szkoła Muzyczna II st. w Łodzi – nauczyciel śpiewu solowego
- 2012 – 2014 – Łódzki Dom Kultury – instruktor zajęć z emisji głosu oraz śpiewu solowego
- od 2014 – Samorządowa Szkoła Muzyczna II st. w Skierniewicach – nauczyciel kontraktowy śpiewu solowego
- 2017 – 2019 – Fundacja „Wyciągamy dzieci z bramy” Piotrków Trybunalski – twórca scenariuszy audycji dla dzieci, prelegent, wokalista
- od 2018 – Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. F. Chopina w Sochaczewie – nauczyciel kontaktowy emisji głosu

Artystka występowała na wielu Festiwalach Organowych (Lublin, Świdnica, Wałbrzych, Żmigród, Nowa Ruda, Kazimierz Dolny, Sulejów, Wolbórz, Jastrzębia Góra, Janowiec, Krynica Zdrój) w towarzystwie wybitnych organistów z Polski, Belgii, Czech i Litwy, takich jak: Karol Gołębowski, Michał Novenko, Wiktor Łyjak, Robert Grudzień, Dalia Jatautaite. Na jednym z nich wystąpiła w koncercie z okazji 75 urodzin wybitnego polskiego kompozytora, Krzysztofa Pendereckiego. Udział w Festiwalach zaowocował koncertami na Litwie na zaproszenie prof. Kameralistyki Organowej Dalia Jatautaite. Kilukrotnie wzięła udział w Festiwalu Moniuszkowskim w Kudowie Zdroju i Festiwalu im. J. Kiepury w Krynicy – Zdroju. Występowała na scenach operowych i koncertowych w Polsce i za granicą, m.in.: w Niemczech, Belgii, Holandii, na Ukrainie, Litwie, Stanach Zjednoczonych czy Kanadzie. W swoim dorobku artystycznym posiada udokumentowany udział w ponad 370 przedstawieniach operetkowych, operowych i musicalowych oraz w ponad 90 koncertach jako solistka. Artystka bierze udział w koncertach kameralnych wykonując lirykę wokalną czy utwory z repertuaru klasycznego. Z powodzeniem wykonuje również piosenki Anny German, repertuar Kabaretu Starszych Panów, piosenki Dwudziestolecia Międzywojennego.

Osiągnięcia, kursy, szkolenia:

- udział w życiu społeczności szkolnej oraz podejmowanie inicjatyw promujących Państwową Szkołę Muzyczną I i II stopnia w Sochaczewie
- 2007 XII Kurs Interpretacji Muzycznej - Nowy Sącz 2006 Kurs „Miejsca pracy w sektorze kultury” – Łódź

- 2007 Mistrzowski Kurs Interpretacji Muzyki Wokalnej prowadzony przez Prof. R. Karczykowskiego
- 2008 Wyróżnienie na Trzecim Ogólnopolskim Konkursie Wykonawstwa Muzyki Operetkowej i Musicalowej im. Iwony Borowickiej – Kraków
- 2011 Uznanie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za niezapomniane kreacje i wieloletnią twórczą pracę na łódzkiej scenie
- 2016 Nagroda Dyrektora za zaangażowanie w pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz wkład pracy w rozwój Samorządowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Skierniewicach
- 2019 Nagroda Dyrektora w uznaniu szczególnych osiągnięć w pracy dydaktyczno-wychowawczej, sukcesy konkursowe uczniów oraz za trud i wysiłek włożony w rozwój Samorządowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Skierniewicach
- 2019 Nagroda Dyrektora za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktyczno- wychowawczej, aktywny udział w życiu społeczności szkolnej oraz podejmowanie inicjatyw promujących Państwową Szkołę Muzyczną I i II stopnia w Sochaczewie
- 2019 Podziękowanie Dyrektora Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Skierniewicach za przygotowanie spektaklu „Słowo i muzyka-Stanisław Moniuszko”
- 2020 Nagroda Dyrektora w uznaniu szczególnych osiągnięć w pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz za trud i wysiłek włożony w rozwój Samorządowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Skierniewicach

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska mgr Sylwii Strugińskiej pod tytułem *Liryka wokalna Neda Rorema. Ekspresja wykonawcza wybranych pieśni kompozytora z uwzględnieniem analizy literackiej tekstów poetyckich* składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu.

Dzieło artystyczne stanowi rejestracja 23 pieśni spośród zbiorów: *Four Songs, Six Songs for High Voice* oraz *14 Songs on American Poetry*, które nagrane zostały w latach 2016 – 2018 dla potrzeb pracy doktorskiej. Wraz z doktorantką wystąpił pianista Mateusz Piechnat. Niestety, nie ma informacji kto dokonał realizacji Nagrania i gdzie ono miało miejsce.

Wśród pieśni znalazły się tytuły, takie jak:

FOUR SONGS –

1. *For Poulenc*, Frank O’Hara
2. *The Midnight Sun*, Paul Goodman
3. *The Mild Mother*, XV - wieczny autor nieznany

4. *The Tulip Tree*, Paul Goodman

Pięć pieśni z cyklu *SIX SONGS FOR HIGH VOICE* na głos wysoki z fortepianem

1. *Pippa's Songs*, Robert Browning

2. *Songs for a Girl*, John Dryden

3. *Cradle Song*, Autor nieznany

4. *Rondelay*, John Dryden

5. *In a Gondola*, Robert Browning

14 SONGS ON AMERICAN POETRY na głos i fortepian

1. *Early in the Morning*, Robert Hillyer

2. *As Adam Early in the Morning*, Walt Whitman

3. *O You Whom I Often and Silently Come*, Walt Whitman

4. *Youth, Day, Old Age, and Night*, Walt Whitman

5. *I am Rose*, Gertrude Stein

6. *Such Beauty As Hurts to Behold*, Paul Goodman

7. *Sally's Smile*, Paul Goodman

8. *See How They Love Me*, Howard Moss

9. *The Waking*, Theodore Roethke

10. *Snake*, Theodore Roethke

11. *Root Cellar*, Theodore Roethke

12. *Memory*, Theodore Roethke

13. *Night Crow*, Theodore Roethke

14. *My Papa's Waltz*, Theodore Roethke

Jakość techniczna dzieła artystycznego od strony dźwiękowej jest dobra. Pierwsze cztery pieśni ze zbioru *Four Songs* na głos i fortepian dedykowane są konkretnym osobom. Zostały skomponowane w średnicowej tessiturze.

W pierwszej pieśni *For Poulenc (Dla Poulenc'a)* partia wokalna utrzymana jest w formie walca a ambitus zawiera się od c1 do fis2. Artyści wydobyli przekonująco nostalgiczny nastrój panujący w utworze. Partia wokalna prowadzona legato, wprowadza nas w nastrój zadumy dzięki temu, iż wokalistka prowadzi linię wokalną bez większej wibracji. Niestety, w pojedynczych dłuższych dźwiękach, wibracja jest zbyt duża, co burzy spokój zawarty w pieśni. Świetnie z wokalistką współgra pianista Mateusz Piechnat, który bardzo nastrojowo towarzyszy wokalistce dopełniając swoją grą całości dzieła. W drugiej pieśni *The Midnight Sun (Polarne słońce)* również panuje nastrój zadumy. Dedykowana została Josephowi Adamiakowi. Ambitus pieśni zawiera się od dis2 do e2. Akordowy akompaniament fortepianu pozwala wokalistce przekazać tekst zgodnie z intencją autora. Słuchacz skupia się na przekazaniu tekstu, niezmaconego akompaniamentem instrumentu. Wokalistka prowadzi frazę legato. W odpowiednich miejscach, gdzie pojawia się określenie tempa *espressivo*, wprowadza ekspresję w przekazaniu myśli podmiotu lirycznego. W trzeciej pieśni *The Mild Mother (Łaskawa Matka)*, tak jak i w drugiej, muzyka podporządkowana jest słowu. Dedykowana jest malarce Rosemarie Beck. Ambitus pieśni zawiera się od c1 do f2. Krótka minutowa pieśń nawiązująca swoim charakterem do utworu kościelnego, odmienna charakterem od dwóch poprzednich pieśni. Partia fortepianu, poprzez użycie nuty pedałowej, nawiązuje do faktury organowej. W tej pieśni wokalistka swoim śpiewem przekazuje stan emocjonalny matki, która zmuszona jest patrzeć na cierpienie swojego dziecka. Artyści zbudowali napięcie poprzez odpowiednią interpretację, wykorzystując wznoszącą i opadającą linię melodyczną, która doprowadza do najwyższego dźwięku w pieśni. Czwarta pieśń *The Tulip Tree (Drzewo tulipanowca)* oznaczona została dedykacją dla Roberta Phelpsa. Jest to najwyższa pieśń z tego cyklu, a jej ambitus zamyka się od c1 do as2. Jej ruchliwy charakter podkreślony jest w prawej ręce partii fortepianu. Akompaniament wzrasta i zagęszcza się doprowadzając do punktu kulminacyjnego. Pianista swoją grą daje oparcie wokalistce, dzięki czemu słychać integralność głosu z fortepianem. Następny cykl *Six Songs for High Voice* jest znacznie bardziej wymagającym cyklem. Napisany jest na wysoki głos koloraturowy i fortepian. Rzeczywiście tessitura tych pieśni stawia przed wokalistką duże wymagania. Doktorantka posiada głos liryczny o jasnej barwie ale jednak nie jest głosem koloraturowym. Dużym wyzwaniem dla sopranistki było zaśpiewanie tych pieśni w oryginalnych tonacjach. Z sześciu pieśni artystka nagrała 5, bez ostatniej. Pierwsza pieśń *Pippa's Songs (Pieśń Pippy)* jest bardzo trudna pod kątem wykonawczym, gdyż ambitus rozciąga się od dźwięku d1 do d3. Podmiot liryczny jest młodą dziewczyną, która zachwyca się pięknem przyrody. Lekki charakter i wysoka tessitura nadają lekkości pieśni i tak też wykonawcy ją prezentują. Druga pieśń *Songs for a Girl (Piosenka dziewczyny)*, w której dominuje dynamika od *mezzo piano* do *forte* dobrze realizowana przez wykonawców, jest

bardzo trudną technicznie pieśnią. Lekki i wirtuozerski charakter zawarty w niej wymaga dużej dyscypliny technicznej od śpiewaka. Liczne skoki interwałowe oraz bardzo wysoka tessitura, a szczególnie zakończenie pieśni na dźwięku e3 powodują, że wykonywać ją mogą tylko dobrze technicznie przygotowani wokaliści. *Cradle Song (XVI-wieczna kołysanka)*, następna pieśń, o modlitewnym charakterze i ambitusie f1 do ces3. Aby osiągnąć ten liturgiczny charakter, wokalistka prowadzi frazę skupionym dźwiękiem. Śpiewaczka wykonuje ją bez nadmiernej ekspresji, która mogłaby zakłócić nastrój modlitwy. Pieśń *Rondelay* jest bardzo zróżnicowana melodycznie ale dzięki temu jest bardzo interesująca pod kątem wykonawczym. Liczne skoki interwałowe, gęsta rytmika, bardzo trudna linia melodyczna wymagająca od wokalisty selektywnej artykulacji, wymaga bardzo dużej kontroli prawidłowego appoggio. W *In a Gondola (W gondoli)*, linia melodyczna ma charakter falujący, dzięki której kompozytor chciał podkreślić emocje zawarte w tekście. W tej pieśni Ned Rorem bardzo dokładnie oznaczył różnice dynamiczne zarówno w partii wokalne, jak i w partii fortepianu. W większości fraz znajdują się oznaczenia *crescendo* doprowadzające do najwyższego dźwięku we frazie zaśpiewanego dynamiką *mezzo forte* lub *forte*, aby zaraz po zaśpiewaniu kulminacji doprowadzić do mniejszej dynamiki poprzez określenie *diminuendo*. Artyści, w miarę swoich możliwości, starają się realizować zapisy zróżnicowanej dynamiki. Ostatni cykl *14 pieśni do słów poetów amerykańskich* na głos i fortepian to cykl o różnej tematyce. Pierwsza pieśń *Early in the Morning (Wczesnym rankiem)*, oparta jest na zbliżonej melodyce sekund i tercji. Artyści, podkreślają rytm taneczny zawarty w pieśni. Charakter walca określa radosną warstwę tekstową. *As Adam Early in the Morning (Jak Adam wczesnym rankiem)* to pieśń charakteryzująca pewną metafizyczność i niepewność egzystencjonalną. Pianista, poprzez akordy w akompaniamencie ułatwia śpiewakowi przekazanie tekstu wiersza. Trzecia pieśń *O You Whom I Often and Silently Come (O Ty do której zbliżam się jak najciszej)*, której charakter podkreśla giętkość i sprężystość głosu, wg sugestii kompozytora, który umieścił w zapisie nutowym określenie agogiczne *Supple*. Następnie *Youth, Day, Old Age, and Night (Młodość, dzień, starość i noc)* to pieśń, w której partia fortepianu przenika się z partią wokalną. Najważniejszym przesłaniem pieśni jest to, że doświadczenia zdobyte przez całe życie można w pełni zrozumieć dopiero podczas „jesieni życia”. Artyści, przekazują nostalgiczny charakter pieśni wprowadzając nas w nastrój zamyślenia. W pieśni *I am Rose (Jestem Róża)* dominuje delikatność i liryzm. Krótka 29 sekundowa pieśń, w której wokalistka łagodnie i subtelnie prowadzi głos wysuwając na plan pierwszy łagodną narrację. *Such Beauty As Hurts to Behold (Takie piękno sprawia ból)* to pieśń stanowiąca wielkie wyzwanie dla wokalisty. Zarówno trudna linia melodyczna, jak i duże skoki (seksta, septyma, oktawa) nie mają oparcia w akompaniamencie. Dopiero z czasem faktura fortepianowa zagęszcza się i słychać jak doskonale pianista Mateusz Piechnat, staje się oparciem

dla wokalisty, który może pokazać możliwości kolorystyczne swojego głosu. Kompozytor w tej pieśni wykorzystuje elementy muzyki jazzowej (akordy z dodaną noną, decymą i tercdecymą), jednak zasady między funkcjami zostają w zgodzie z muzyką klasyczną. Siódmą pieśń *Sally's Smile (Uśmiech Sally)* można podzielić na część **a**, w której akompaniament ogranicza się do powtarzanych tych samych dźwięków i akordów granych tylko lewą ręką, a partia wokalna opiera się głównie na wypowiedaniu słów zapisanych w wartościach ósemkowych. Wokalistka, musi bardzo dobrze podać tekst, który jest w dość szybkim tempie do wypowiedzenia i radzi sobie artykulacyjnie bardzo dobrze. W części **a'** kompozytor już dodał w akompaniamencie prawą rękę, dzięki temu faktura fortepianowa zagęszcza się. Partia fortepianu w sposób mistrzowski została wykonana przez pianistę Mateusza Piechnata. Duże zastrzeżenie budzi ostatni dźwięk w pieśni e2, trzymany przez wokalistkę przez prawie 4 takty. Jest zbyt rozwibrowany i niespójny z charakterem pieśni. *See How They Love Me (Zobacz jak mnie kochają)* to refleksyjna pieśń, w której podmiot liryczny pragnie miłości, której nie jest w stanie osiągnąć, dzięki czemu jest przepełniony smutkiem i żalem. Artyści wprowadzają nas w nastrój melancholii i tęsknoty. Dziewiąta pieśń *The Waking (Przebudzenie)* to najbardziej odmienna i zagadkowa pieśń z całego cyklu. Zastosowana przez kompozytora chromatyka jest dużym wyzwaniem dla wokalisty aby utrzymać nienaganną intonację i legato. Liczne zmiany dynamiczne tworzą obraz wewnętrznej rozterki, bicia serca, którą artyści swoim wykonaniem sugestywnie prezentują. W pieśni *Snake (Wąż)* kompozytor doskonale oddał programowy charakter pieśni. Partia fortepianu w tempie *Presto*, złożona z triol ósemkowych, rzeczywiście odzwierciedla ruch węża. Wymaga od pianisty dużej sprawności technicznej. W pieśni tej syczenie węża uwypuklają szybkie zmiany dynamiczne crescendo i decrescendo na słowach „glide” i „shade”. Wijąca się linia melodyczna oparta na bliskości półtonów obrazuje ruch węża. Artyści swoją interpretacją działają na wyobraźnię słuchacza. W pieśni *Root Cellar (Piwnica)* dysonansowe brzmienie pozwala wydobyć specyficzny klimat, który można zobrazować jako wizję zaniedbanej i wilgotnej piwnicy. W partii fortepianu występują półnutowe akordy, które podkreślają mroczny charakter wiersza. Pieśń *Memory (Pamięć)* utrzymana jest w dynamice *piano* i *mezzo piano*. Artystka, stara się dostosować barwę głosu do miłosnych niuansów zawartych w tekście literackim. *Night Crow (Nocna wrona)* to pieśń, w której kompozytor swoją muzyką imituje niezdarne machanie skrzydłami ptaka budzącego lęk. Wokalistka nienaganną artykulacją ukazuje napięcie panujące w tym utworze oraz nierozzerwalny związek muzyki ze słowem. Rytm walca w ostatniej pieśni *My Papa's Waltz (Walc mojego taty)* sugeruje łagodny przebieg pieśni, jednakże jest on wyraźnie w opozycji z tekstem literackim, który mówi o dysfunkcyjnej sytuacji rodzinnej pomiędzy ojcem i synem. Tekst, zawiera bardzo duży ładunek

emocjonalny, który wokalista musi odpowiednimi środkami artykulacyjnymi i muzycznymi przekazać słuchaczowi.

W pieśniach tych dobrze komponują się w warstwie brzmieniowej głos solistki i gra pianisty. Artystka posiada wysoki głos sopranowy, który jest wyrównany w skali, jednak czasami jest za bardzo rozwibrowany. W wykonywanych pieśniach tekst jest czytelnie podany. Dzieło artystyczne, jakim są pieśni Neda Rorema napisane zostały w wysokiej tessiturze, co dla dobrze ukształtowanego w technice wokalne śpiewaka, stwarza duże możliwości artystyczne. Głos doktorantki ładnie brzmi w dynamice *piano*. Swoją interpretacją udowadnia, że muzyka amerykańskiego kompozytora służy do wyrażania zwykłych uczuć ludzkich, takich jak radość, miłość czy smutek i ból. Artyści, nastrojowo prowadzą dialog muzyczny. Partia wokalna i partia fortepianu wzajemnie przenikają się. Pianista Mateusz Piechnat gra nie tylko bardzo dobrze technicznie, ale w sposób mistrzowski realizuje dynamikę zapisaną przez kompozytora. Natomiast wokalistka, wykorzystuje dojrzałość muzyczną w swojej indywidualnej interpretacji tekstu i muzyki.

Do zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego doktorantka dołącza pracę pisemną, będącą w zamyśle teoretycznym jego opisem. Dzieło to stanowi 23 pieśni kompozycji Neda Rorema, które nagrane zostały w latach 2016 – 2018. Wraz z doktorantką występuje pianista – Mateusz Piechnat. Praca zbudowana jest poprawnie pod względem metodologicznym. Składa się ze wstępu, trzech logicznie następujących po sobie rozdziałów, zakończenia, aneksu, bibliografii oraz Summary, w którym następuje krótkie streszczenie w języku angielskim.

We wstępie doktorantka wskazuje co było punktem wyjścia niniejszej pracy, a mianowicie postawienie i wyłonienie tez dotyczących liryki wokalne Neda Rorema oraz przedstawienie i ukazanie ekspresji wykonawczej w wybranych pieśniach. Rozdział pierwszy *Tło historyczne rozwoju muzyki w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej*, w którym autorka omawia ten rozwój na przestrzeni wieków. W rozdziale drugim *Ned Rorem i jego twórczość wokalna – instrumentalna* przedstawiony zostaje życiorys oraz chronologiczny wykaz twórczości kompozytora. Doktorantka skupia się nad twórczością pieśniarską kompozytora ale także omawia twórczość operową oraz literacką. Najobszerniejszy rozdział trzeci to *Charakterystyka wybranych pieśni liryki wokalne Neda Rorema pod kątem ekspresji wykonawczej z uwzględnieniem analizy literackiej tekstów poetyckich*, w którym autorka analizuje wszystkie trzy cykle, które są zawarte w dziele artystycznym. Pracę zamyka zakończenie, w którym doktorantka zauważa, że cechą charakterystyczną stylu Neda Rorema jest zespolenie tekstu z muzyką. Dbalność kompozytora o nierozzerwalny związek między tekstem a muzyką jest

wyznacznikiem jego twórczości. W podsumowaniu doktorantka podkreśla, że indywidualny styl i specyfika przekazu emocjonalnego stanowi niepowtarzalny język muzyczny kompozytora, który za pomocą muzyki uchwycił słowo i przekazał je słuchaczowi w formie ekspresji wykonawczej, która wpływa na indywidualny odbiór każdego słuchacza.

Bibliografia składa się z 50 pozycji, materiałów nutowych i 25 źródeł internetowych.

Uważam, że praca jest wartościowa i posiada walor poznawczy i edukacyjny. Język, którym autorka posługuje się w niej jest poprawny. Używa właściwej terminologii. Przypisy zostały wykonane prawidłowo, a cytowana literatura została dobrze ujęta. To wszystko sprawia, że praca spełnia również standardy pod względem edytorskim i jest wartościowym przedsięwzięciem naukowym. Całość pracy jest dowodem wiedzy i doświadczenia doktorantki.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pani mgr Sylwii Strugińskiej stanowi ciekawe ujęcie tematu. Autorka, swoją analizą pieśni Neda Rorema, pomogła spojrzeć na rozwiązanie pewnych problemów wykonawczych i interpretacyjnych. Dowiodła, iż wspólne dążenie do całościowego, profesjonalnego przedstawienia dzieła wpływają na kreatywność a tym samym optymalizują ukazanie tego dzieła na najwyższym poziomie artystycznym. Jej zanurzenie się w wykonawstwo tych pieśni oraz w tłumaczenie tekstów dało efekt pozytywny. Artystka swoją interpretacją pieśni ukazuje ich różnorodność i zawilść wykonawczą. Dowodzi, że pieśni te zasługują na głębsze poznanie, docenienie oraz rozpowszechnienie i dlatego praca ta wnosi wkład w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych. Rozwiązuje przedstawioną problematykę, a osiągnięcia artystyczne doktorantki nie budzą żadnych wątpliwości.

Wobec powyższego stwierdzam, że Pani mgr Sylwia Strugińska rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Małgorzata Grela